

מאי, 1970

יום העצמאות ה-22

למדינת ישראל!

לוינזון. גלדן מאכאן

חור לינת

כימים אלה אין אנחנו מסוגלים להשתחרר ממחשבה אחת
שמנקרת בראשנו בלי הפסק - מ ד ד כ י.
ונוסף לעצבות שממלאה אותנו, ולכאב שאנו שותפים בו
יחד עם כל בני המשפחה, אין אנו מפסיקים להרהר
באישיותו של מרדכי, שהיה כה אהוב עלינו ועל הרבים
שהכירו אותו.

מרדכי איננו ועלינו להמשיך בדרך שלבביו הכזיבה.
איפה סטינו ממנה? מה יכולנו להעניק למרדכי ולא
היה לו? משפחה המקיפה אותו אהבה, בנוב יפות ומוצלחות,
עמדה בין חברים צעירים ומבוגרים כאחד. מרדכי הצטיין
בכל אשר הלך, בספורט, בצבא, בעבודה ורכש לעצמו הערכה
והכרה בכל החוגים.

והאזשר? האם הוא טמון בכל אלה? מי אנחנו שנוכל
לחדור לנבכי הנפש העדינה ונוכל למדוד את ערכי החיים
בקני מידה שלנו, המקובל והשיגרתי?

ואולי כל זה אחיזת עיניים בלבד והאזשר האמיתי נסתר
מאיחנו בעולם רחוק ובלתי מודע? אין לנו מענה לכל
השאלות המטרידות בלי הרף ואנו עומדים תוהים ונבוכים
מול האבל והשכול שמעבר לחפיסתנו.

המגן שאנו מציבים סביבנו, שריון האמונה, עשוי נדבכים,
נדבכי חיי חברה, עבודה ושחוף, נסדק לפתע, ונשברת
המרירות של חוסר אונים וכאב.

מרדכי איננו ואנו ממאנים להנחם.
ורק נותר לנו להמשיך ולהחזיר לעצמנו אח ודאום קיומנו.

מ ר ד כ י

בננו יקירנו מרדכי איננו עוד.
 הוא הלך מאחנו בדעה צלולה וברורה.
 בביח-חולים - בעודו בהכרה מלאה -
 דיבר איחי על דברים רבים, ובין
 השאר בקש ממני להודיע מעל דפי בעלון
 את הדברים הבאים לכל חברי המשק.
 והנה רשמתי אוחם מפיו, מילה במילה:

"כחוב נא בעלון המשק, שאני אהבתי את
 את המשק הזה,
 ועשיתי את הכל בשביל המשק הזה,
 ושלא צריך להאשים אף אחד, לא את
 רינה ולא אחכם,
 על מה שעשיתי; ושישמרו על קרן ועל עדי".

זוהי צוואתו.

רצונו האחרון מחמלא בזה.

פימנטל - פ.מנטל

מרדכי, חברי הצעיר!

בבואי להפרד ממך הנני נחון כל כולי בעצבות עמוקה ונראה שאי-אפשרי לצאת מן העצבות הזאת לעולמים. עצבות של אבדן חיים כה צעירים וכה מבטיחים. חיים בהם גרמח רק שכה לזולת מעצם קיומך.

ומיד אחרי העצבות אני תוהה על דרכי נפש האדם, על הגורל העיוור. האמנם הגורל עיוור הנהו? או אנחנו, בני-האדם, עיוורים? ולא יכולנו בעיוורוננו לכוון את דרכי הגורל? אם יש כזה - הרי אין לו דרך! כל השאלות המהותיות האלה אני שואל את עצמי עם הסחלקותך. היש גורל או שדרכי האדם נקבעים מקיומו הוא ומנקודות ההצטלבות עם בני-אדם אחרים? וכיצד נקבע מי נפגע עם מי במקום ההצטלבות? ומהו הרגע? רגע של חושך או רגע של אור?

לא נמצאת תשובה לכל השאלות האלה. ל נ ו לא נמצאת! שאלה זו מעסיקה את האנושות ותעסיק אותה כל כמה שתהיה קיימת. ואולי אין תועלת לשאלות אלה. אך אני על כל פנים ברגע זה לא אוכל לשחרר את עצמי משאול אותך. הן זועקות אלי כבעבקים - באשר הנני עומד ליד קברך הרענן.

בשתי פעמים התערבתי בצופן פעיל בדרך חייך. אך האמן לי, כי זה לא נעשה מתוך דבקות "ביצועיסטית" בתפקיד, אלא אך ורק מתוך דאגה לך ואהבה אליך, ומתוך קשרי חברות ארוכת-ימים אל הוריך. וכל מחשבתי בזאת הייתה מופנית רק לסובתך אמה. האם הייתי עיוור ואולי גרמתי בהתערבותי להכבדת דרכך? אני יודע שהבנת את כוונתי הטובה והכרת לי תודה. אך האם זה היום מספיק בשבילי?

ברגשות אלה אני נפרד סבך. הכרתי רק אנשים מועטים, שהיו להם כל כך הרבה נתונים להיות מאושרים. אחד ממפקדיך אמר, כי לא היה לו קצין כל כך טוב - ולא יהיה לו כזה, כך הוא סבור. וכמה אהבה חפפה אותך בתוך הבית שלך ומחוצה לו בין כל אלה שבאח אתם במגע! בלי ספק שחש זאת.

אך כנראה הסתום רב מן הגלוי בנפש האדם.

בגלוי לעין היית כולך מן היופי - וכך ארצה לזכור אותך.

תהיה מנוחתך עדן!

דוד זוננפלד

תכל סידור הפסח

ליל הסדר עבר בהצלחה. כל הציבור מאוחד בדעתו שהיה זה ערב מלא חוויות עמוקות והתרוככות רוח, וכל הכבוד לעפרה ולאמנון, אשר טרחו חודשים רבים ועשו לילות כיי-מים כדי להגיע להישג נאה זה. ההגדה במתכונתה החדשה הייתה שילוב מוצלח של קטעי "יציאת מצריים" וקטעי "חג האביב".

מקווה אני כי יסולח לי אם - יחד עם הרגשת הסיפוק - הע-עוררו בי כמה שאלות, אותן אני רוצה להעלות על הנייר כאן.

השאלה היסודית היא, האם אומנם יש צורך להגיש לציבור כל 5-6 שנים הגדה חדשה, משום שההגדה הישנה "כבר משעממת"? האם אומנם יש לבוא לשולחן הסדר בדרישה לשמוע "משהו מעניין ומרחק", כשם שניגשים להצגת תיאטרון, סרט או קונצרט ואח"כ דנים את היצירה לשבט או לחסד? ואיך אני רוצה לאמר שיש הכרח לקבל את ההגדה המסורתית כמות שהיא: בחיינו בארץ ישראל המחודשת יש ויש צורך לסטות מן הנוסח הגלתי ול-הוסיף קטעים המתאימים לדפוסי החיים החדשים שלנו במדינה היהודית שקמה לתחייה. אך שאלה גדולה היא, האם כל אדם פרטי רשאי לקחת עפרון ול-השמיט, למחוק או להוסיף לפי ראות עיניו וזאת כל כמה שנים מחדש? האם לא צריך לבוא לידי נוסח מקביל, מקודש לפחות על כל התנועה הקבוצית? וגם אז נשאר רווח לקטעים, שיהיו מושרים מנוגנים בכל מקום לפי הבחירה המקומית. הנוסח שהוגש לנו הפעם מצא חן בעיני הציבור כולו אך מי יערוב לי שלא בעוד מספר שנים שוב יהיה "משעמם" ושוב נשנה?

זאת ועוד: גם כאשר יש מקום לשינויים בטקסט המסורתי איך זאת אומרת, שאנו רשאים לעשות זאת לגבי קטעים, שהפכו במשך הדו-רות - בצורתם המקובלת - לאבני יסוד של ההגדה. כוונתי היא לקטעים הבאים:

1. בה נשתנה - איך לנו כל זכות לשנות נוסח מקודש על דורת של ילדים, להשמיט בו "איך אנו סבבילין...וכו" רק משום שאין אנו כבר עושים זאת כיום, ולהוסיף סהו חדש, שרירותי למדי. ומדוע כן להשמיט "איך אנו סבבילין" ולא להשמיט "הלילה הזה כולנו מסובין" כרי גם זאת איך אנו עושים!
 2. ארבעה בני ההגדה - אף הוא קטע יסודי של סיפור ההגדה ואם כי הרבה מן הנאמר שם סתום ולא "אקספוזיטי" יש להשאיר אותו.
 3. אחד כי יודע - נבצר ממני לבבדי להבין מדוע שיר נחמד זה לא זכה במקומו הראוי לו בסוף ההגדה, שסום שהוא - יחסיף - חדש, רק מימי הביניים ורק כקובל על האשכנזים? הרי הוא הדין גם לגבי חד גדיא! או אולי סגום שהשיר הזה הוא ארוך כדי וכך עלול להיות אולי "כשעכ"?
- ולבסוף: מדוע לא להשאיר את הכתיבה המסורתית כסדר הדורות של שמו של אלוהים ב"יהוב" או "ה" - אותו אנו מבטאים ב"אדוני" - במקום לכחוב את הכילה "אדוני" כלשונה? המשמעות היהודית של מנהג זה יותר

לגבי העבודה הגדולה שנעשתה, הן במחשבה ובהכנה והן בביצוע הנהדר. ולכן: חסל סידור הפסח - כהלכתו!

יצחק פ: מנטל

גדולה מכפי שהיא נראית לעין.

לסיכום: בהערותי הנ"ל - שאני מבקש בכל לשון של בקשה לקבל בנוסח החדש המודפס - אין אני רוצה לגרוע דבר וחצי דבר מהערצתי

רקוויאם לקבוץ

למען הכלל, היתה לו הרגשה שבכך הוא רק מאפשר למישהו אחר לדאוג לעצמו.

הוחלט אז בתנועה לפרק ול- הוציא מהמשק את כל השכבה הותיקה על מנח לאפשר לגרעינים צעירים להקים מחדש את המשק. בשלב זה נכנסו לחמונה משקי עמק הירדן, שהתנגדו להחלפת הפרוק, וקבלו על עצמם לארגן עזרה לאלומות ע"י שליחת משפחות וילדים למשך תקופה מסוימת. כך החחיל תהליך שנסתיים בבזיון גדול כשכל משקי האחד מעמק הירדן (10 משקים) לא הצליחו לגייס אפילו משפחה אחת לעזרה, וכך נפלה כל התכנית למיס וחזרו לבצע את העברת המשפחות מאלומות למשקים אחרים.

זה היה תהליך ארוך, מכאיב וספיל. רוב המשפחות הצעירות וה- ריוקים עזבו העירה, וכשנגשו לפזר את הותיקים, נתברר שלתנועה יש אכזב הסמכות והכוח להוציא אותם מהמקום, אבל אין לה אותה הסמכות להכניס אותם למשקים אחרים. וכאן ערה שהמשקים סרבו לקבל משפחות כבוגרות או פרובלמטיות, ויצא ש- אנשים, שהיו 30 שנה במשק ועברו בו את תקופת הפעילות העקרית של חייהם, מצאו את עצמם עומדים כעניים בצמח המבקשים טובות מאחרים, או כפי שהם הגדירו זאת: "לאכול חרפה".

הגיעה לידי בימים אלה חוברת בשם "עלי אלומות", המתארת באופן אינפורמטיבי ע"י מסמכים ופרו- סוקולים את פרשת התפרקותה של קבוצת "אלומות".

החוברת היא מרתקת, ובאותה מידה גם מזעזעת, ויש בה לדעתי ענין לכל חבר משק שהוא.

אלומות, שעברה את גיל השלו- שים ושהתפרקה, היתה מסובכת בבעיות רבות. מבחינה חברתית שלטה בה קבוצת חברים שאת רוב שנוחיהם בילו בעסקנות חוץ, אבל יחד עם זה המ- שיכו גם לנהל את כוון העניינים בבית.

מבחינה כלכלית המצב היה קשה לאורך כל השנים. גרעינים מספר, גרעינים מצוינים, שהגיעו למקום, עזבו כמעט לגמרי, ולא הצליחו לה- קלט ולהשחלב. (שני גרעינים הכריזו באופן אישי מגבע, והם באמת היו מעולים).

כשבאו אנשי אלומות לבקש עזרה מהאחד, החליטו אנשי התנועה לדרוש מכמה עובדי חוץ ולומדים בחוץ, לחזור הביתה כדי לארגן מחדש את העניינים בבית, אבל הללו סרבו.

המצב החברתי במשק החמיר. כל אחד דאג רק לענייניו הפרטיים ואם מישהו כבר הסכים להתאמץ

זו תופעה מזעזעת. והקשה ביותר הוא שבעצם קשה למצוא מי אשם בכל זה: אנשי אלומות, עמק הירדן, התנועה, כל צד בעצם רצה לפעול לטובה ואפשר גם להביץ את המניעים לאי הצלחתם. נשארים רק ההשפלה, חוסר האונים והאכזריות ששלטו בכל שלב התפתחות ונשארו ללא פתרון.

ג. רצוי, שכל חבר משק ידע בדיוק את חובותיו וזכויותיו מבחינה משקית ומשפטית, כדי שחברים, שחיים כל הזמן במשק יפה ומ-סופח, לא יתעוררו יום אחד לראות, שבעצם המשק אינו שלהם, וזכויותיהם עליו הן קטנות מידי.

לקחים ומסקנות? אולי יש הרבה ואולי בכלל לא. אני, על כל פנים, גבשתי לעצמי כמה מהם: א. משק אינו יכול להתקיים מדרך הטבע, וגם לא בדרך ההחמדה. אם הדאגה הולכת רק מהמשק אל החבר בלי דאגה חוזרת של החבר אל המשק, העניינים מתחילים להתדרדר ולהגיע עד להחמטטות.

הייתי ממליץ לכל חבר לקרוא את החוברת הזו. (היא נמ-צאה גם במועדון לחבר) אין זה דבר משמח, ואולי מדכא במקצת.

אך זה חשוב,
זה מאלף מאד
ואמיתי.

ב. לא נוכל אף פעם לסמוך לא על ידידים בסביבה, לא על התנועה ולא על אף אחד אחר, אם יש לנו בעיות, כי רק אנחנו נוכל לפתור אותן ול-עזור לעצמנו. צריך אז לרכז את מיטב הכוחות בבית, להלחם בחוקף בכל חופעת אדישות והשתמטות וכך אולי לצאת פהבוץ.

אחי. בר-לוי

מכתב מחייל לו. הקשר

29.4.70

לכל החברה ב"אי-שמים" שלום!

דבר ראשון, שאני רוצה לכסוב, הוא אותו הדבר, שמיכל מתריעה עליו, שאין בכוחה להוציא את ה"דף" לבדה. אנחנו צריכים למלא אותו, ונכון, שיותר קל לקרוא, מאשר לכתוב, אבל אם כל אחד יוסיף את חלקו, יהיה יותר קל ונחמד, כי נדמה לי שכולנו רוצים להמשיך ולפתח את ה"דף". לכן אני "אזרוק" נושא מסוים, וכל מי שיכול להוסיף, יעשה זאת.

כיוון שכולנו עברנו כשנה וחצי בצבא תקופה די רצינית, בשביל הבנות זה כבר לקראת הסוף, ובשבילנו זו מחצית הדרך, אני חושב, שאפשר

לסכם קצת. אני מתיחס הפעם במיוחד למה שאני קבלתי, והיה כדאי, שכל אחד יעשה זאת. במסגרת שרופי עברתי ארבע חברות שונות ומכל אחד קבלתי נקודת ראות אחרת. בהתחלה הייתי בחברה קבוצניקים בלבד, וזאת היתה למעשה תקופה שהמשיכה בערך שב בים הספר. מבחינה חברתית לא נוצרו קשרים של ממש, אבל נוכחתי לדעת, שהדגמה הקיבוצית לבנים בצבא היא עצומה. (חבל שאצלנו במשק לא כל כך מרגישים בזאת). אחרי כן הלכתי לקורס, שם נפגשתי עם כל שכבות האוכלוסיה בארץ, על כל הבעיות הכרוכות בהן. שם ממש ראיתי, איפה אנחנו נמצאים מבחינת מעמד, ויש לציין, שהמקום הרבה יותר גבוה ממה שאנחנו מרגישים, כאשר אנחנו נמצאים בתוך חברתנו. זה התבטא בכל השפחים, אם בחלק המקצועי של הכלים שיש בידינו, ללמוד כל דבר טוב וביעילות, ואם בחלק של הזמן הפנוי, שהאפשרות הכלכלית והחברתית לצאת ולבלות.

אחרי תקופה זו הגעתי להאזינות ושם פגשתי באוחס בני חנועת נוער, חברה ששויים לנו בהרבה מאד שפחים, ובכל זאת שוני גדול שנובע מעצם סביבת הגדול. התלבטויותיהם דומות לשלנו, פרובלמות במישורים דומים וכו'. יש להם כמה פלוסים לגבינו, כגון אפשרויות בלוי בחופשה, או חופש מהבקורת הקטלמח של: "מה יבידו?".

החברה האחרונה שנתקלתי בה היא חברתי הנוכחית של בני הטובים. מפליא הדבר, שדוקא עם חברה כזו, שישם היו צריכים להיות הנוגודים החריפים ביותר, הרי שאיתם יש לי שפה שותפת. חשבתי, והגעתי למסקנה שזה נובע בראש וראשונה ממעמד חברתי שווה, כוצא פחות או יותר שווה, וכמה שזה נראה משונה, חנוך סגור דווקא, שמתבטא בין השאר באהבת הארץ מסיוולים וכו'. כמובן שקיימים הבדלים מסוימים בהשקפות חיים, אבל הבדלים אלה הם ממש אפסיים לעומת כל השומף. ולסכום מהתרשמות שהיא די שטחית באופן כללי, אני חושב שאין לנו במה להתבייש ואולי להפך!

יואב שנה

מתוך האסיפות
 -*-*-*-*-*-*-*-*-*-*-*

אסיפה כללית 25.4.70

מתנדבים מגרמניה - קיימת אצלנו החלטה לפני מספר שנים, לא לקבל קבוצות מתנדבים מגרמניה, ויש מקום לברר אם הבעיה הזאת פעם נוספת, מאחר ואפשר אולי לקבל קבוצה כזאת לחודשי בקיץ.

בהצבעה שנערכה, לא היו מתנגדים לקבל למשך גרמנים.

שוב סלויזיה - מספר חברים פנו לוועד חברת עם בקשה לאפשר להם לקבל סלויזיה לחדר באופן פרטי, בחנאי שדמי אחזקה ומקונים יהיו ע"ח החבר. ההצעה לא נחקלה ברוב קולות.

חקנון לימודים - כפי שהוצע בטעם האחד.

אחרי דיון ממושך, הוחלט להחזיר את הצעת החקנון לדיון נוסף
במזכירות.

ה כ ל ל פ ר ט

- * אנו נפרדים ממשפחת בלקין שהתאבלנו תקופה של חצי שנה. למיכה, רותי ותמר: דרך צלחה!
- * אנחנו מברכים את משה גבאי, שנבקבל לספק כאורח.
- * קבלנו דו"ח יפה ומפורט מאכונתה של אלישבע, יהודה. היה שם וחזר בשעה טובה ומוצלחת.
- * ידידנו אריה סנדרס שלח ד"ש חם בנסיעה נעימה ויפה.
- * מרצ"ק ואברי עומדים לחזור בקרוב ואנו מברכים אותם בברוכים הבאים!
- * אחולים לנסיעה טובה למשפחה בקרט, שיוצאת בקרוב.
- * הני נמצאת עכשיו באנגליה, ועוד תכנייה רבות לפניה. היא חוזרת בסתיו ושמחה לקראת חזרתה אחרי ההרפתקאות בניכר! היא כותבת לעתים קרובות ומוסרת ד"ש חם לכל החברים בבית.
- * ברכות ברוך הבא לפטר פרידמן שבא לספק במסגרת של"ת.

בעקבות החלטה אחת.

אפשר לשחות נגד הזרם?

באסיפה האחרונה הביאו הצעה, שחברים יוכלו לקבל מתנות פרטיות, סלויזיה לחדר.

לא חשבתי, שבאסיפה תיפול הצעה לא לקבל החלטה כזו, אך לא רק שקמו אנשים ודברו נגד קבלת סלויזיה באופן פרטי, אבל כל ההצעה לא נחקלה ברוב קולות.

הנני מבינה את הנמוקים, שהביאו להצביע נגד, אך לא ברור לי, מה אנחנו מרויחים אם לא נאפשר לחברים הרוצים בכך, לקבל מתנת סלויזיה הביתה.

בדרך כלל אנו רואים באסיפות, אפילו הסוערות מאד, שכאשר מגיעים להצבעה, ההגיון מנצח, ותמהה אני על כך שבנושא זה ההגיון צלע ונשאר אחרנית.

בכל העולם הסלויזיה עומדת במוקד ההתענינות ומהוה מרכז לכל החיים הפרטיים והצבוריים כאחד. הסלויזיה דוחה כל חוכנית אחרת, חיי חברה, חנוך הילדים, הכל מתאים עצמו לדרישת השעה: סלויזיה.

איך אנחנו באים לערער על סדר חדש זה בחיים? למה למנוע מחברים לחזות בביחס בשדור, בו בזמן שכל אחד יכול לבוא ולהנחות מהצגה, דיון, סרט מחח או חדשות על המסך הקטן באולם הסלויזיה על יד החדר אוכל.

הבה, נהיה מציאותיים ולא נעכב התפתחות, שתבוא אלינו בלאו הכי.

רוח סב'ר

צוותי העמים הבאים

יום העצמאות - יהודה ק, עדינה, פריס ב"ל, מיכל סלע.

חג הניכורים - שלמה י, אברהם פ, בצולה, גדעון ש.